

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10911 - Salut Mental i Prevenció a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10911 - Salut Mental i Prevenció a la Primera Infància
Crèdits	1 presencials (25 hores) 2 no presencials (50 hores) 3 totals (75 hores).
Grup	Grup 1, 2S(Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Joana Fornés Vives joana.fornes@uib.es	15:00h	16:00h	Dijous	04/10/2012	25/07/2013	C-208

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Màster Universitari de Primera Infància: Perspectives i Línies d'Intervenció	Postgrau		Postgrau
Màster Universitari d'Investigació en Salut i Qualitat de Vida	Postgrau		Postgrau

Contextualització

Observacions: *Totes les denominacions que en aquest text apareguin en gènere masculí o femení, s'han d'entendre referides indistintament al gènere masculí o femení, segons el sexe del titular de qui es tracti.*

“Salut mental i prevenció a la primera infància”, es una assignatura obligatòria del “Màster Universitari en Primera Infància: Perspectives i línies de intervenció per la Universitat de les Illes Balears”. S'impartirà dins els mòdul 4 del Màster (La intervenció des de l'àmbit de la salut i el benestar) durant el segon semestre del curs.

El mòdul 4 pretén desenvolupar conductes i hàbits de salut integral dirigits a la millora i promoció de contextos de vida saludables, ja que aquells professionals que vulguin dedicar-se a la primera infància s'enfronten al repte de promoure sistemes de vida equilibrats on el subjecte pugui desenvolupar una vida saludable, amb els menors conflictes possibles, enfocada a l'autorealització.

Tal com recomana la Red Europea de Promoció de la Salut Mental els continguts es fonamenten en la importància de promocionar la salut mental dels nens, emfatitzant programes que promoguin el seu benestar i el de les seves famílies, contemplant la intervenció preventiva i precoç, així com el suport educatiu i social dels nens i les seves famílies.

Bona part dels continguts poden estar relacionats amb altres assignatures del Màster, com per exemple, “Desenvolupament infantil i atenció primerenca”, “Nous enfocaments sobre el desenvolupament socio-emocional i cognitiu a la primera infància” i “Estratègies d'intervenció amb famílies a la primera infància”.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10911 - Salut Mental i Prevenció a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Fer ús dels coneixements d'aquestes assignatures i d'altres complementàries, com per exemple les destinades a orientar la recerca bibliogràfica i científica, ajudarà a l'aprofitament de l'assignatura.

Requisits

Essencials

- * Títol de Grau

Recomanables

- * Nivell d'anglès per fer recerca bibliogràfica amb aquest idioma i lectures de texts.
- * Actitud cooperativa per poder treballar en equip.
- * Esperit crític, capacitat d'anàlisi i síntesi.

Competències

L'assignatura "Salut mental i prevenció a la primera infància" té el propòsit de contribuir a l'adquisició de les competències del mòdul 4 del Màster Universitari en Primera Infància: Perspectives i línies de intervenció per la Universitat de les Illes Balears, que s'indiquen a continuació.

Específiques

1. CE4: Conèixer, adaptar, aplicar i avaluar programes o serveis per a l'atenció a la primera infància en contextos socioeducatius o sociosanitaris..
2. CE6: Reflexionar sobre investigacions en el camp de les ciències socials, en general, i, més específicament, en el camp de la salut mental, relacionades amb la primera infància des dels diferents àmbits (social, salut i educatiu)..

Genèriques

1. CG2: Realitzar una anàlisi crítica, avaluar i sintetitzar idees noves i complexes..
2. CG5: Integrar coneixements i formular judicis a partir d'una informació incompleta o limitada que inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a la primera infància..

Continguts

S'espera que els continguts d'aquesta matèria facilitin la consecució dels resultats d'aprenentatge següents:

1. Explicar diferents conceptes actuals relacionats amb la salut mental infantil.
2. Identificar determinants i indicadors de salut mental a la primera infància.
3. Argumentar el paper de l'autoestima i la resiliència en la salut mental infantil.
4. Planificar activitats de foment i/o millora de la salut mental a la infància.
5. Descriure diferents polítiques i recursos orientats a la salut mental infantil.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10911 - Salut Mental i Prevenció a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Aquests continguts es distribueixen a través dels temes que es detallen a continuació.

Continguts temàtics

Tema 1. Salut mental i benestar infantil: Conceptes, indicadors i determinants.

- Concepte de salut mental i benestar des de diferents perspectives i des de una visió integradora.
- Relació entre necessitats i benestar a la primera infància.
- Indicadors i determinants de salut mental a la primera infància.

Tema 2. Entitats clíniques de major rellevància en la salut mental infantil.

- Psicopatologia i classificacions diagnòstiques a la primera infància.
- Factors de risc i senyals d'alarma.
- Valoració i intervenció.

Tema 3. Bases per a un desenvolupament psicològic saludable en la primera infància. Paper de l'autoestima, la resiliència, i el seu foment.

- El tema aborda la importància de l'autoestima i la resiliència per una bona salut mental i les maneres de fomentar-les/reforçar-les, tant en el nen com als adults del seu voltant.

Tema 4. Polítiques i recursos orientats a la salut mental infantil.

- Inclou objectius de diferents polítiques (internacional, nacionals i locals), plans, programes, recursos.... orientats a la salut mental infantil, amb una visió multidisciplinària i integradora.

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes anteriorment.

S'intentarà que sigui una metodologia eminentment pràctica i participativa, on l'alumne reflexioni, analitzi i proposi, alternatives viables per dissenyar, gestionar i/o intervenir en programes i serveis d'atenció als nens menors de sis anys.

Després de breus exposicions teòriques per part del professorat, s'animarà i orientarà a l'alumne per realitzar recerques bibliogràfiques i lectures específiques sobre la temàtica de l'assignatura. Aquestes activitats es complementaran amb debats grupals a l'aula i/o a través de la plataforma Moodle de l'assignatura, i fent propostes resumides de programes dirigits al foment o millora de la salut mental dels nens i les seves famílies.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Lliçó magistral	Grup gran (G)	Amb la finalitat d'adquirir els coneixements essencials de la matèria, mitjançant el mètode expositiu, la professora explicarà els continguts més importants de les unitats didàctiques. També es realitzarà un comentari sobre el mètode de treball aconsellat i el material didàctic que ha d'utilitzar l'alumne per preparar de forma autònoma els continguts. La participació activa a les classes influirà en la millora de la nota final.
Seminaris i tallers	Lectura i discussió científica	Grup mitjà (M)	Pretén fomentar la lectura crítica, la reflexió i l'argumentació raonada. Consistiran en lectures recomanades per part de la professora prèviament a

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10911 - Salut Mental i Prevenció a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
			la data de la sessió. Amb la participació de tots els membres presents a la sessió es farà un debat crític i constructiu de la temàtica a treballar. La participació activa a les sessions influirà en la nota final.
Tutories ECTS	Tutoria grupal	Grup petit (P)	Activitat programada i obligatòria que te com a finalitat orientar a l'alumne per assolir les competències de l'assignatura.
Tutories ECTS	Tutoria individual	Grup petit (P)	Activitat que te com a finalitat orientar a l'alumne per assolir competències de l'assignatura, aclarir dubtes i fer un seguiment del seu progrès.
Avaluació	Examen global	Grup gran (G)	Es realitzarà un examen global del contingut de l'assignatura. Pot consistir en una prova objectiva i/o preguntes a desenvolupar.
Avaluació	Treball: Proposta avtivitat de millora de la salut mental a la infància	Grup petit (P)	La finalitat d'aquesta activitat es la de relacionar la part teòrica de la matèria amb la pràctica, i fomentar la creativitat per enllestir propostes innovadores vers la salut mental infantil. Seguint indicacions o acords amb la professora, es faran cerques i lectures de continguts específics relacionats amb la salut i benestar a la primera infància. Posteriorment, es lliurarà un treball que contengui una proposta de foment o millora d'aspectes concrets de la salut mental a la primera infància. El treball tindrà una extensió màxima de 5 pàgines (espai senzill i mida de lletra 12 punts) i es lliurarà a través de la plataforma Moodle de l'assignatura abans del 30 de maig. A l'inici de curs la professora concretarà els punts que ha de contenir aquest treball.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Preparació unitats didàctiques	La finalitat es que l'alumne aprofundeixi en la matèria a través de l'estudi personal i de les lectures recomanades. Per facilitar aquesta tasca, a l'inici de curs l'alumne rebrà indicacions sobre referències i manuals a consultar, així com a pautes seguir.
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació treball	Amb la finalitat d'aprofundir en la temàtica d'estudi i seguint indicacions de la professora, es faran cerques i lectures de continguts específics relacionats amb la salut i benestar a la primera infància. Posteriorment, es lliurarà un treball que contengui una proposta de foment o millora d'aspectes concrets de la salut mental a la primera infància.

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10911 - Salut Mental i Prevenció a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		25	1	33.33
Classes teòriques	Lliçó magistral	8	0.32	10.67
Seminaris i tallers	Lectura i discussió científica	4	0.16	5.33
Tutories ECTS	Tutoria grupal	2	0.08	2.67
Tutories ECTS	Tutoria individual	4	0.16	5.33
Avaluació	Examen global	2	0.08	2.67
Avaluació	Treball: Proposta avtivitat de millora de la salut mental a la infància	5	0.2	6.67
Activitats de treball no presencial		50	2	66.67
Estudi i treball autònom individual	Preparació unitats didàctiques	40	1.6	53.33
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació treball	10	0.4	13.33
Total		75	3	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura, seran valorades de manera global dins el mòdul 4 del Màster Universitari en Primera Infància: Perspectives i línies de intervenció per la Universitat de les Illes Balears, mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable: R, no recuperable: NR), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

L'alumne obtindrà una qualificació numèrica entre 0 i 10 per a cada activitat avaluativa, la qual serà ponderada segons el seu pes, a fi d'obtenir la qualificació global de l'assignatura. Requisits per superar l'assignatura:

1. Obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 mitjançant la suma ponderada de totes les activitats realitzades.
2. Assistència a un mínim del 80% de les classes y seminaris.

Lectura i discussió científica

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Altres procediments (No recuperable)
Descripció	<p>Pretén fomentar la lectura crítica, la reflexió i l'argumentació raonada. Consistiran en lectures recomanades per part la professora prèviament a la data de la sessió. Amb la participació de tots els membres presents a la sessió es farà un debat crític i constructiu de la temàtica a treballar. La participació activa a les sessions influirà en la nota final.</p>
Criteris d'avaluació	<p>_ Participació activa a les classes i discussions.</p> <p>_ Coherència i claredat de les exposicions.</p> <p>_ Grau de preparació de la matèria.</p>

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10911 - Salut Mental i Prevenció a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

_ Argumentació raonada i crítica constructiva del tema de discussió.

Percentatge de la qualificació final: 20% per l'itinerari A

Examen global

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (Recuperable)
Descripció	Es realitzarà un examen global del contingut de l'assignatura. Pot consistir en una prova objectiva i/o preguntes a desenvolupar.
Criteris d'avaluació	_ Adequació de les respostes a les qüestions plantejades.

Percentatge de la qualificació final: 50% per l'itinerari A

Treball: Proposta avtivitat de millora de la salut mental a la infància

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	La finalitat d'aquesta activitat es la de relacionar la part teòrica de la matèria amb la pràctica, i fomentar la creativitat per enllestir propostes innovadores vers la salut mental infantil. Seguint indicacions o acords amb la professora, es faran cerques i lectures de continguts específics relacionats amb la salut i benestar a la primera infància. Posteriorment, es lliurarà un treball que contengui una proposta de foment o millora d'aspectes concrets de la salut mental a la primera infància. El treball tindrà una extensió màxima de 5 pàgines (espai senzill i mida de lletra 12 punts) i es lliurarà a través de la plataforma Moodle de l'assignatura abans del 30 de maig. A l'inici de curs la professora concretarà els punts que ha de contenir aquest treball.
Criteris d'avaluació	_ Adequació del contingut als punts/apartats acordats per aquest treball. _ Base científica, coherència i viabilitat de la proposta. _ Aportació personal innovadora.

Percentatge de la qualificació final: 30% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Bibliografia complementària

- * Barudy J, Dantagnan M. Los buenos tratos a la infancia. Parentalidad, apego y resiliencia. Barcelona: Gedisa; 2005. * Fornés J, Gómez J, coord. Educación para la salud mental. Madrid: Enfo Ediciones para FUDEN; 2008.
- * Lucas B, Pulido R, Solbes I. Violencia entre iguales en Educación Primaria: el papel de los compañeros y su relación en el estatus sociométrico. Psicothema 2011; 23(2), 245-251.
- * Monks CP, Palermi A, Ortega R, Costabile A. A cross-national comparison of aggressors, victims and defenders in preschools in England, Spain and Italy. Spanish Journal of Psychology 2011; 14(1), 133-144.
- * Povedano A, Hendry LB, Ramos MJ, Varela R. Victimización escolar: clima familiar, autoestima y satisfacción con la vida desde una perspectiva de género. Psychosocial Intervention 2011; 20(1), 5-12.

Any acadèmic	2012-13
Assignatura	10911 - Salut Mental i Prevenció a la Primera Infància
Grup	Grup 1, 2S
Guia docent	B
Idioma	Català

* Schenetti M. Comprendre el dolor infantil. Barcelona: Graó; 2011. Soutullo C, Mardomingo MJ. Manual de Psiquiatria del Niño y del Adolescente. Madrid: Médica Panamericana; 2010.

Altres recursos

Enllaços d'interès sobre infància i salut mental:

- * http://search.who.int/search?q=salud+mental+infantil&ie=utf8&site=default_collection&client=_es&proxystylesheet=_es&output=xml_no_dtd&oe=utf8
- * http://www.unicef.org/spanish/crc/index_30215.html
- * http://www.educastur.es/index.php?option=com_content&task=view&id=253&Itemid=87
- * http://www.unicef.org/spanish/earlychildhood/index_links.html
- * <http://www.un.org/es/globalissues/children/agencies.shtml>

Mitjançant la plataforma de teleeducació Moodle, l'alumne tindrà a la seva disposició una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació, com documents electrònics sobre la matèria elaborats pel professorat responsable de l'assignatura i enllaços a Internet.

